

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **I. D.**, zast. JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou, se sídlem Jablonského 604/7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. 4. 2013, č. j. 32 Az 17/2012 – 36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobkyně JUDr. Anně Doležalové, MBA, advokátce, se sídlem Jablonského 604/7, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 3400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 8. 8. 2012, č. j. OAM-246/ZA-ZA06-P10-2011, nebyla žalobkyni udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o azylu“).

[2] V odůvodnění rozhodnutí žalovaný poukázal na žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany ze dne 30. 8. 2011 a konstatoval, že žalobkyně poprvé přijela do Česka v roce 1999, přičemž zemi původu trvale opustila v roce 2004 spolu s dcerou a matkou. V zemi původu byly obtěžovány bývalým manželem žalobkyně, který trpí schizofrenií a je dlouhodobě hospitalizován v psychiatrické léčebně; žalobkyně tam prodala dům a nemá se kam vrátit, dcera je integrována v České republice a při návratu by utrpěla psychický šok. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně v minulosti o mezinárodní ochranu již usilovala; její žádost ze dne 22. 11. 2004 byla posouzena rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 12. 2004, č. j. OAM-3383/VL-10-ZA04-2004. Rozhodnutím Policie České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 19. 7. 2011 bylo žalobkyni uloženo správní vyhoštění v délce 3 let. Žalovaný dospěl k závěru, že důvody uváděné žalobkyní nelze podřadit pod žádný z taxativně vyjmenovaných důvodů pro udělení azylu. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že žalobkyně udržuje se svojí dcerou velmi řídký a nepravidelný kontakt, nesdílí s ní společnou domácnost a nepřispívá na její výchovu; o dceru

pečuje a finančně ji zajišťuje matka žalobkyně, které byla její vnučka usnesením Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 21. 11. 2011, sp. zn. 0Nc 422/2011 – 15, rovněž svěřena do opatrovnictví.

[3] Žalovaný neshledal ani důvody pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni; vycházejí ze zpráv o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv v Kyrgyzstánu konstatoval stabilizaci situace po vlně nepokojů a násilností v roce 2010; země se nachází v tíživé ekonomické a politické situaci, to však nepostačuje k udělení doplňkové ochrany, a to zvláště za situace, kdy žalobkyně vyjadřuje obavy z návratu toliko s odkazem na finanční zázemí a integraci její dcery v České republice. S ohledem na rodinnou situaci žalobkyně nemohlo na posouzení věci nic změnit, že rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-232/ZA-ZA06-2011, byla její matce i dceři doplňková ochrana udělena.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila žalobou ze dne 7. 9. 2012, ve které navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 29. 4. 2013, č. j. 32 Az 17/2012 – 36, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění vyšel z obsahu správního spisu a ve shodě se žalovaným konstatoval, že ohledně žalobkyně nejsou dány důvody pro udělení azylu, přičemž ona ani žádné azylově relevantní potíže v zemi původu neuváděla. Na základě rozboru spisové dokumentace a zhodnocení důkazů provedených ve správním řízení se krajský soud ztotožnil rovněž s posouzením vztahu žalobkyně k její dceři. Podotkl, že žalobkyni bylo v minulosti uloženo správní vyhoštění, které však nerespektovala, přičemž o mezinárodní ochranu požádala, když jí hrozilo vycestování zpět do vlasti. Poukázal na § 14a a § 14b zákona o azylu a konstatoval, že žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí rovněž řádně posoudil důvody pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni, přičemž obsáhle vyhodnotil situaci v Kyrgyzstánu a její vývoj. Co do namítaného porušení práva na soukromý a rodinný život bylo ve správním řízení prokázáno, že žalobkyně žije odděleně od své dcery a matky a rodinný život s dcerou dobrovolně nevede; dovolávání se práva na rodinný život se tak jeví jako účelové. Nelze přihlídnout ani k obavám o reakci dcery na návrat, když této byla v České republice udělena doplňková ochrana, a ona se tedy do země původu prozatím vůbec vracet nemusí.

[6] Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě se žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) bránila kasační stížností ze dne 13. 6. 2014, ve které navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, jakož i žalobou napadené rozhodnutí žalovaného. Podáním z téhož dne požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů.

[7] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 3. 7. 2013, č. j. 4 Azs 23/2013 – 18, ustanovil zástupkyní stěžovatelky pro řízení JUDr. Annu Doležalovou, MBA, advokátku.

[8] V doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 8. 2013, podanému k výzvě soudu ustanovenou zástupkyní, stěžovatelka namítala, že krajský soud pochybil při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí, konkrétně co do hodnocení vztahu stěžovatelky a její nezletilé dcery. Vložila, že k jejich problematickému vztahu významně přispělo, že stěžovatelka v minulosti odcestovala za prací do České republiky, a to mj. právě s motivací finančního zabezpečení rodiny; dceru byla nucena zanechat v Kyrgyzstánu u matky, oběma však pravidelně zasílala část vydělaných peněz. Rovněž po přicestování dcery do České republiky byla nucena pracovat vzdáleně od místa jejího pobytu, dle možností však dceru navštěvovala a přispívala na její výživu. Žalovaný nepřihlédl k rozporům ve výpovědích dcery a matky, spočívajících ve výši finanční podpory ze strany stěžovatelky.

pokračování

[9] Ve vztahu k udělení doplňkové ochrany pak žalovaný podle přesvědčení stěžovatelky nesprávně vyložil ustanovení § 14b odst. 1 zákona o azylu, a to ve vztahu k čl. 23 směrnice Rady 2004/83/ES, o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, v tehdy platném znění (dále jen „kvalifikační směrnice“, s platností od 9. 1. 2012 nahrazena směrnicí 2011/95/EU, lhůta k provedení do 21. 12. 2013). Vycházejí ze směrnice žalovanému vůbec nepřislušelo zkoumat vztah stěžovatelky a její dcery; doplňková ochrana měla být stěžovatelce udělena bezpodmínečně.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 4. 9. 2013 setrval na důvodech a úvahách, které jej vedly k vydání napadeného rozhodnutí a poukázal na to, že krajský soud se s těmito důvody ztotožnil. Ve správním řízení byla zejména věnována pozornost důvodům, pro které stěžovatelce nebyla – na rozdíl od její dcery a matky – udělena doplňková ochrana.

[11] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem.

[12] Nejvyšší správní soud se předně zabýval otázkou, zda je kasační stížnost přijatelná ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s., podle něhož *„jestliže kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.“* Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od její přípustnosti, která je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) či absence dalších zákonných důvodů nepřijatelnosti (§ 104 s. ř. s.), jakož i od důvodnosti jako otázky věcného posouzení tvrzených kasačních důvodů (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, je zkoumán atribut její přijatelnosti, přičemž teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, posoudí Nejvyšší správní soud její důvodnost.

[13] Nejvyšší správní soud podotýká, že soudní ochrana byla stěžovatelce poskytnuta již projednáním její věci před krajským soudem, a další přezkum v rámci správního soudnictví je tak podmíněn přesahem jejích vlastních zájmů, jak byl tento pojem definován v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikováno pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: www.nssoud.cz). Jinými slovy, není-li dán přesah vlastních zájmů stěžovatelky, zákon neumožňuje, aby Nejvyšší správní soud ve věci jednal a rozhodoval.

[14] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[15] V případě stěžovatelky se jedná v pořadí o druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany, když v České republice poprvé žádala o udělení azylu dne 22. 11. 2004, přičemž rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 12. 2004, č. j. OAM-3383/VL-10-ZA04-2004, jí nebyl udělen azyl ani nebyly shledány překážky vycestování; žaloba proti tomuto rozhodnutí byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 30. 11. 2005, č. j. 55 Az 13/2005 – 22, a řízení o kasační stížnosti proti tomuto rozsudku bylo zastaveno usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2006, č. j. 4 Azs 140/2006 – 49, a to z důvodu neznámého místa pobytu stěžovatelky. Žádost o udělení mezinárodní ochrany stěžovatelka podala poté, co jí bylo rozhodnutím Policie

České republiky, Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy ze dne 19. 7. 2011, č. j. KRPA-44843/ČJ-2011-000022, uloženo správní vyhoštění v délce 3 let.

[16] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatelka v kasační stížnosti ani předchozím řízení neuvedla žádné relevantní důvody, pro které by jí měl být udělen azyl či doplňková ochrana, když žádost o udělení mezinárodní ochrany sama odůvodnila tím, že do České republiky jezdila od roku 1999 opakovaně za prací, přičemž v roce 2004 sem přicestovala natrvalo; v Kyrgyzstánu byla obtěžována bývalým manželem, který trpí schizofrenií a je dlouhodobě hospitalizován v psychiatrické léčebně; žalobkyně tam prodala dům a nemá se kam vrátit. Je třeba konstatovat, že důvody stěžovatelky pro odchod z vlasti byly zjevně ekonomického a osobního charakteru a nemohou naplnit žádnou z podmínek pro udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud podotýká, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“, srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 – 57). Stěžovatelka si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újmou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu.

[17] V této souvislosti je třeba citovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004 – 63, podle nichž *„je to právě stěžovatel, kdo v azylovém řízení určuje a svými tvrzeními vymezuje směr dalšího postupu správního orgánu rozhodujícího o jeho žádosti o udělení azylu tím, že pravdivě vylíčí všechny důvody, které ho vedly k opuštění země původu, a jen na stěžovateli je, jaké důvody v žádosti a následném pohovoru uvede. Jen důvody stěžovatelem uvedenými je pak správní orgán povinen se zabývat, neboť by bylo zcela proti smyslu a účelu azylového řízení, aby správní orgán, potažmo soud, posuzoval důvody jiné, stěžovatelem nesdělené, zvláště když správní orgán dal stěžovateli dostatečnou možnost uvést všechny důležité skutečnosti na podporu stěžovatelem podané žádosti o udělení azylu.“* Mimoto lze poukázat např. na závěry rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, publikován pod č. 181/2004 Sb. NSS, či ze dne 25. 10. 2004, č. j. 5 Azs 162/2004 – 42.

[18] Na posouzení věci nemohlo nic změnit ani tvrzení stěžovatelky, že by jí měla být udělena doplňková ochrana podle § 14b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož *„rodinnému příslušníkovi osoby požívající doplňkové ochrany se v případě hodném zvláštního zřetele udělí doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude v jeho případě zjištěn důvod pro její udělení.“*

[19] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že rozhodnutím žalovaného ze dne 11. 7. 2011, č. j. OAM-232/ZA-ZA06-2011, byla udělena doplňková ochrana v České republice nezletilé dceři stěžovatelky I. D., nar. X, a stěžovatelka je tak rodinným příslušníkem osoby požívající doplňkové ochrany ve smyslu § 14b odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Tato skutečnost však nemůže bez dalšího vést k udělení doplňkové ochrany stěžovatelky za situace, kdy ve správním řízení bylo na základě obsáhlého dokazování osvětleno, že se stěžovatelka se svojí dcerou stýká pouze nepravidelně, nesdílí s ní společnou domácnost a významněji nepřispívá na její výchovu a péči o ni. V řízení před žalovaným bylo dále prokázáno, že o dceru stěžovatelky pečuje a finančně ji zajišťuje matka stěžovatelky, které byla vnučka usnesením Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 21. 11. 2011, sp. zn. 0Nc 422/2011 – 15, navíc svěřena do opatrovnictví. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí přitom závěr o nesplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany stěžovatelce důkladně odůvodnil a značnou pozornost této otázce věnoval i krajský soud; Nejvyšší správní soud se s hodnocením této otázky, jak bylo provedeno žalovaným a krajským soudem, ztotožňuje.

pokračování

[20] V této souvislosti je třeba poukázat na to, že stěžovatelka skutkově zjištění správního orgánu, týkající se jejího vztahu k dceři, v kasační stížnosti ani žádným způsobem nezpochybňuje. Omezuje se na jeho ospravedlnění, když uvádí, že k jejich problematickému vztahu významně přispělo, že stěžovatelka v minulosti odcestovala za prací do České republiky a i po přicestování dcery do České republiky byla nucena pracovat vzdáleně od místa jejího pobytu. Nelze než konstatovat, že důvody narušeného vztahu stěžovatelky s její dcerou jsou pro posouzení nyní projednávané věci nerozhodné. Pokud stěžovatelka dále uvádí, že dle možností dceru navštěvovala a přispívala na její výživu, pak toto tvrzení je třeba označit za zcela obecné a nekonkrétní, když stěžovatelka mimo jiné žádným způsobem nekonkretizuje časový rozsah, pravidelnost styku s dcerou či rozsah její finanční podpory. Podrobnější odůvodnění tohoto tvrzení by přitom bylo namíste tím spíše, pokud stěžovatelka poukazuje na údajné rozpory ve výpovědích dcery a matky v rámci správního řízení; rovněž tuto námitku je tak třeba hodnotit jako zcela obecnou.

[21] Meritorní přezkum kasační stížnosti pak nebylo možno připustit ani k námitce stěžovatelky, jejímž předmětem je aplikace § 14b odst. 1 zákona o azylu ve vztahu k čl. 23 kvalifikační směrnice. Ustanovení čl. 23 odst. 2 směrnice totiž váže nárok rodinného příslušníka na přiznání podpůrné (doplňkové) ochrany na vnitrostátní postupy a tento nárok omezuje na případy, kdy „je to slučitelné s osobním právním postavením rodinného příslušníka.“ Nejvyšší správní soud má za to, že – bez ohledu na požadavky zákona o azylu, který udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny omezuje na případy zvláštního zřetele hodné – stěžovatelka nesplnila ani rámcové podmínky směrnice, neboť udělení doplňkové ochrany lze hodnotit jako neslučitelné s osobním právním postavením stěžovatelky, která má se svojí nezletilou dcerou jen velmi omezený kontakt, nežije s ní ve společné domácnosti, nepečuje o ni a na tuto péči ani významněji nepřispívá, a to zvláště pokud byla nezletilá dcera žadatelky pravomocným soudním rozhodnutím svěřena do opatrovnictví své babičky (matky žadatelky) a stěžovatelce bylo krátce před podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany uloženo správní vyhoštění. Nelze se tak ztotožnit s názorem stěžovatelky, že žalovanému nepřislušelo jakýmkoli způsobem zkoumat vztah stěžovatelky a její dcery a doplňkovou ochranu měl stěžovatelce udělit bezpodmínečně.

[22] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a podle § 104a s. ř. s. ji odmítl pro nepřijatelnost. Lze dodat, že pokud stěžovatelka má i nadále zájem o pobyt na území České republiky, je třeba, aby se orientovala na příslušné instituty zákona o pobytu cizinců, jejichž využití je v jejím případě namíste, na rozdíl od právní úpravy zákona o azylu.

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

[24] Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatelky pro řízení byla ustanovena usnesením zdejšího soudu ze dne 3. 7. 2013, č. j. 4 Azs 23/2013 – 18, platí její hotové výdaje a odměnu za zastupování v souladu s ustanovením § 35 odst. 8 první věty s. ř. s. za středníkem ve spojení s § 120 s. ř. s. stát. Z tohoto důvodu jí Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby – doplnění kasační stížnosti ze dne 14. 8. 2013 – ve výši 3100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 položkou 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů], a dále náhradu hotových výdajů – režijní paušál ve výši 1 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky. Nejvyšší správní soud tedy zástupkyni stěžovatelky celkem přiznal odměnu za zastupování a hotové výdaje ve výši 3400 Kč. Jelikož zástupkyně nedoložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, nezvyšuje se její nárok podle § 35 odst. 8 věty druhé s. ř. s.

o částku odpovídající této dani. Zástupkyni stěžovatelky bude tedy vyplacena celková částka ve výši 3400 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2014

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu